

VERSLAG BUITENLANDSE DIENSTREIS

Deelnemers:	twee personen van afdeling Stedenbouw & Planologie DSO
Bestemming:	Bottrop, Duitsland
Reisdata:	maandag 12 september t/m woensdag 14 september 2022

HOEVEEL PERSONEN HEBBEN DE REIS GEMAAKT

Twee medewerkers - met expertise in strategische planologie - van de afdeling Stedenbouw & Planologie, Dienst Stedelijk Ontwikkeling, gemeente Den Haag waren afgevaardigd naar de Circular Economy Hotspot North-Rhine Westfalia conferentie in Bottrop, West-Duitsland.

HOELANG DUURDE DE REIS?

Deelname aan de Circular Economy Hotspot North-Rhine Westfalia conferentie duurde twee werkdagen van maandag 12 september 2022 tot en met woensdag 14 september 2022.

WAT WAS HET DOEL VAN DE REIS?

Aan de conferentie in Bottrop hadden we deelgenomen in verband met de volgende doelen van de reis:

- inspiratie krijgen over de transitie naar een circulaire economie voor het eigen projectvoorstel;
- projectpartners live ontmoeten om het eigen projectvoorstel interactief te bespreken;
- focus bepalen van het eigen projectvoorstel "ASSET" en samen dit project vormgeven voor het Interreg NWE Programma (de tweede aanvraagronde, die vanaf november 2022 opengesteld wordt) .

Tot dan had de werkgroep veelal digitaal (samen)gewerkt aan het eigen projectvoorstel ASSET. Live werkgroep bijeenkomsten blijken nodig te zijn om het projectplan in dit najaar 2022 te kunnen voltooien voor het Interreg NWE Programma 2021-2027 (de tweede aanvraagronde, die vanaf november 2022 opengesteld wordt).

WELKE LOCATIES ZIJN BEZOCHT?

De congreslocatie van de conferentie was het terrein van "Prosper Haniel site" in de stad Bottrop, dat recent tot 2018 in gebruik was als steenkoolmijn. Sinds de sluiting van de steenkoolmijn ging de Ruhr-regio van West-Duitsland actief aan de slag met de transformatie van vervuilende industrie naar een circulaire economie. Het programma van de conferentie in Bottrop bestond uit zogenaamde 'industry tours' en 'learning labs'. Met dit programma konden wij ons laten onderdompelen in de praktijk van de nieuwe circulaire economie.

Op *dinsdag 13 september* bezochten wij inspirerende voorbeelden op verscheidene plekken in West-Duitsland en kregen wij presentaties en rondleidingen van diverse partijen. Bij de 'Medienhafen' in Düsseldorf kwam de circulaire ontwikkeling van een houten kantoorgebouw aan bod. Daarbij was een materialenpaspoort via Madaster gemaakt, om alle materialen in het gebouw een eigen identiteit te geven en circulaair herbruikbaar te maken op het einde van de levensduur. Bij Trimet Aluminium zagen we hoe gebruikt

aluminium - van diverse kwaliteiten - weer gesmolten wordt als input voor niet te gebruiken aluminium. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van gebruikt aluminium maakt dit nu maximaal 33% deel uit van te gebruiken grondstoffen. Over 20 jaar wordt dat maximaal 47% bij een met 50% toegenomen vraag naar aluminium. Remondis is een familiebedrijf in recycling met een jaarlijkse omzet van 11 miljard euro. We zagen hoe met allerlei afvalstoffen omgegaan werd om ze weer te hergebruiken. Projectpartners van de Business Metropole Ruhr en Provincie Zuid-Holland gingen naar andere 'industry tours', om meer te leren over de innovatie bij de scheiding van elektrische materialen, de productie van hergebruikt textiel, de installatie van warmtepompen en het aanbod van deze producten als een service (PaaS).

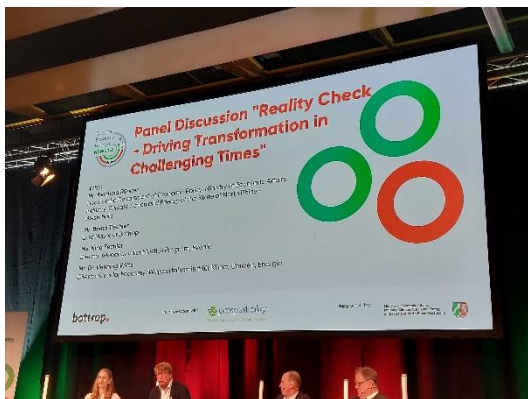
Op woensdag 14 september 2022 namen wij deel aan 'learning labs' op de congreslocatie. Projectpartner Business Metropole Ruhr organiseerde een workshop over de circulaire economie in de constructie- en bouwindustriesector: denken over deconstructie voor de bouw. Euref-campus presenteerde een nieuwe ontwikkeling in Düsseldorf met een duurzame campus locatie rond onderwerpen energie, mobiliteit en klimaatadaptatie. Daarnaast bezochten alle projectpartners diverse workshops over circulaire stadsontwikkeling, recycling van kleine elektronische apparaten en ondersteuning van projectontwikkeling voor de Europese circulaire economie.

WIE HEB JE ONTMOET? (BENOEM DE FUNCTIEOMSCHRIJVING)

We waren geattendeerd op het congres door een projectmanager van de organisatie in de Ruhr-regio: "Business Metropole Ruhr". Op de locatie ontmoetten we live strategische denkers en -projectpartners van de Provincie Zuid-Holland en de gemeente Amsterdam. De projectpartners van stad- en metropoolregio Brussel en Vlaanderen waren uitgenodigd. Helaas waren zij niet in de gelegenheid om de reis te maken.

Er waren hele interessante sprekers aan het woord op het hoofdpodium (zie foto). De beste spreker was dr. Henning Wilts van het Wuppertal Instituut van Klimaat, Omgeving en Energie.

Doordat de conferentie ook de nadruk op het netwerken legde, kwamen we goed in gesprek met diverse mensen. We maakten nieuwe contacten met organisaties, zoals *Holland Circular Hotspot*, *EPEA*, *Madaster Germany*, *Ministry of State North-Rhine Westfalia for Environment, Conservation and Transportation*, *FEhS Institute of Building Materials*, *EUREF-campus*, *Ingenieurbüro für Industriedemontage* en *WiN Emscher-Lippe GMBH*.

WAT HEEFT DE REIS DE GEMEENTE OPGELEVERD?

Op het einde van de middag bespraken wij ter afsluiting alle opgedane ervaringen en maakten wij de vertaalslag van deze ervaringen naar het eigen projectvoorstel "ASSET". Daarvoor was de interactie van de projectpartners binnen de werkgroep nodig en waardevol. Via het leren van alle voorbeelden konden we de relatie leggen tussen de behoefte van de circulaire economie en de focus van het eigen projectvoorstel met deelnemende steden en regio's. Naar aanleiding van het gesprek, kozen we de gezamenlijke focus van het eigen projectplan op de circulaire bouw.

Dit waren de belangrijkste bevindingen van de reis:

- Koers vanuit Europa is van groot belang voor de nationale keuzes en het nationaal beleid. Met de European Green Deal Europa zet de EU in op drie doelen: "Zero Waste, Zero Emissions, Zero Carbon".
- Nederland loopt voorop op het gebied van circulaire economie. Belangrijke verklarende factor lijkt het nationaal beleid en - strategie voor circulaire economie.
- Een vraagstuk is wie de motor is voor de transformatie naar een circulaire economie. Wie zit er aan het stuur en wie/hoe heb je er invloed op?
- Regelgeving maakt het 'bedrijven' van circulaire economie mogelijk. Bedrijven willen graag helderheid van beleid en regelgeving als basis voor investeringen in circulaire economie. Hulp van overheden is wenselijk op het gebied van wet- en regelgeving. Bedrijven vragen overheden om vertrouwen te geven en te zorgen voor een gelijk speelveld.
- Circulaire economie is een fundamenteel alternatief van de huidige lineaire economie. Het is een voorwaarde voor het behouden van de concurrentiekracht en het biedt het beste perspectief op meedoen in de wereldwijde economie.
- De circulaire economie is best complex. Circulaire economie heeft een duw van overheden in de goede richting nodig op het gebied van nieuwe technologieën, regelgeving en investeringen.
- Om complexiteit te reduceren zijn nieuwe samenwerkingsvormen nodig tussen overheden, bedrijven, kennisinstellingen en maatschappij. Samenwerking op onderwerpen en thema's zorgt voor betere afstemming tussen vraag en aanbod, aandachtspunten, behoeften en reguleringen. De Circular Hotspot is een initiatief om hierbij te helpen.
- Digitale technologie helpt met het versnellen van de circulaire economie. Vraag en aanbod van materialen kunnen beter afgestemd worden. Het kan helpen om betere productpaspoorten te maken, bijvoorbeeld via een catalogus van materialen (genaamd Madaaster).
- Er is behoefte aan Products as a Service (PaaS) met een lange levensduurbenadering. Het is van belang om bedrijven de prikkel te geven voor het ontwerpen, produceren en gebruiken van producten met een lange levensduur, met mogelijkheid voor repareren of met mogelijkheid voor circulair hergebruik van materialen en grondstoffen. Hierbij kunnen de secundaire materialen en grondstoffen van de producten tegenwoordig schoon eruit worden gehaald voor een volgende ronde van ontwerp, productie en gebruik.

ZIJN ER VERVOLGAFSPRAKEN? ZO JA, WELKE?

In het kader van Interreg NWE Programma, tweede aanvraagronde die vanaf november 2022 opengesteld wordt, willen we het projectplan “ASSET” indienen voor het thema van circulaire economie en voor concrete projecten rond circulair bouwen.

- Na de deelname aan het congres vertalen wij het projectvoorstel “ASSET” naar concrete projecten op het schaalniveau van stad Den Haag en metropool-/megaregio.
- Nadat we de investering voor de concrete projecten binnen alle stedelijke gebieden in het vizier hebben, gaan we de contouren van het projectvoorstel intern voorleggen met bijbehorende aanvraag voor subsidie van Interreg NWE Programma.
- In het najaar 2022 wordt draagvlak en akkoord gevraagd binnen alle organisaties, waaronder de gemeente Den Haag.
- In het najaar 2022 wordt het projectvoorstel “ASSET” ingediend voor de eerste ronde. Als we de eerste ronde met het projectvoorstel goed doorkomen, dan kunnen we in de tweede ronde een gedetailleerd projectplan indienen.